

Gn 3,1-13 Nejzchytralejší ze vsí polní zvěře, kterou Hospodin Bůh učinil, byl had. Řekl ženě: „Jakže, Bůh vám zakázal jíst ze všech stromů v zahradě?“ Žena hadovi odvětila: „Plody ze stromů v zahradě jíst smíme. Jen o plodech ze stromu, který je uprostřed zahrady, Bůh řekl: „Nejezte z něho, ani se ho nedotkněte, abyste nezemřeli.““ Had ženu ujišťoval: „Nikoli, nepropadnete smrti. Bůh však ví, že v den, kdy z něho pojíte, otevřou se vám oči a budete jako Bůh znát dobré i zlé.“ Žena viděla, že je to strom s plody dobrými k jídlu, lákavý pro oči, strom slibující vševědounost. Vzala tedy z jeho plodů a jedla, dala také svému muži, který byl s ní, a on též jedl. Oběma se otevřely oči: poznali, že jsou nazí. Spletli tedy fíkové listy a přepásali se jimi. Tu uslyšeli hlas Hospodina Boha procházejícího se po zahradě za denního vánku. I ukryli se člověk a jeho žena před Hospodinem Bohem uprostřed stromů v zahradě. Hospodin Bůh zavolal na člověka: „Kde jsi?“ On odpověděl: „Uslyšel jsem v zahradě tvůj hlas a bál jsem se. A protože jsem nahý, ukryl jsem se.“ Bůh mu řekl: „Kdo ti pověděl, že jsi nahý? Nejedl jsi z toho stromu, z něhož jsem ti zakázal jíst?“ Člověk odpověděl: „Žena, kterou jsi mi dal, aby při mně stála, ta mi dala z toho stromu a já jsem jedl.“ Proto řekl Hospodin Bůh ženě: „Cos to učinila?“ Žena odpověděla: „Had mě podvedl a já jsem jedla.“

Mt 5,13-16 Vy jste sůl země; jestliže však sůl pozbude chuti, čím bude osolena? K ničemu již není, než aby se vyhodila ven a lidé po ní šlapali. Vy jste světlo světa. Nemůže zůstat skryto město ležící na hoře. A když rozsvítí lampu, nestaví ji pod nádobu, ale na svícen; a svítí všem v domě. Tak ať svítí světlo vaše před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a vzdali slávu vašemu Otci v nebesích.

I. Kdo jsme

“Vy jste sůl země, vy jste světlo světa,” řekl Ježíš posluchačům a my se mezi ty posluchače na dálku opovážlivě taky hlásíme. To proto, že nás nějak zaujal Ježíšův příběh a přitahuje nás Boží láska. Každý to vnímáme a věříme třeba trošku jinak, ale tvoříme dohromady docela různorodou partu lidí, kteří k tomu příběhu chtějí patřit (v rámci různých církví i za jejich hranicemi).

“Vy jste sůl země a světlo světa,” řekl tedy i nám Ježíš. V pohádce Sůl nad zlato se jistý král urazil, že sůl (k níž byl přirovnán) není dost cenná a hodnotná. Taky bychom mohli po jeho vzoru litovat, že nás

Ježíš neoznačil za něco lepšího, třeba: “Vy jste pšenice mezi plevelem, perly mezi sviněmi.” Jenže nic takového na naši adresu neřekl. Neřekl, že jsme lepší než druzí, zato těmi větami řekl, že tu na světě máme poslání a úkol (který se těch druhých týká). Vy jste sůl pro tuto zemi a světlo pro tenhle svět.

Adresáti těch slov, pokud četli Bibli a pokud znají její úvodní stránky, si možná vzpomenou, co nám tam řekl kdosi jiný, našeptávač had: „Vždyť vy byste mohli být jako bohové! Bůh vám nedovolí užívat plodů a radostí této země a tohoto světa, ale to jen proto, že nechce, abyste se mu vyrovnali.“ To, co had povídá, není pravda. Ale něco na tom je, zdá se. Tak mu uvěřili. Což neměli dělat. Ale to zjistili až pak.

II. Kdo jednou ochutná

Sůl a světlo pro tenhle svět. Když sůl pozbude chuti, k čemu by komu ještě byla? A k čemu by měla být dobrá lampa přikrytá kbelíkem? Ježíš tím přiměřem – k soli a ke světlu – vůbec neříká, jací jsme. Ale naznačuje, k čemu nebo pro koho tu jsme. Když to řeknu úplně obecně: pro lidi, kterým by mělo dojít, že i jich se týká Boží láska.

To, co povídal na začátku Bible had, to je jiná písnička a míří úplně jinam. Vždyť vy byste mohli být jako Bůh, a že vám Bůh nedopřeje úplně všechno, je prostě křivda. Takhle to povídá had a o Boží lásce, která by měla k někomu doputovat, se vůbec nezmiňuje. Pokud jde o druhé lidi, vy jste přece něco jako poklad mezi šuntem a nikdo – ani Bůh – vás nemá co omezovat!

Nikdo nás nemá co omezovat, to zní dobře, pro oči je tohle ovoce lákavé, sliny se sbíhají, pojďme to koštnout, jak to bude dál. Ochutnali tedy a v pozdějším rozhovoru s Bohem to Adam popsal, jak to bylo dál: „Dostali jsme strach. A radši jsme se schovali, protože nám došlo, jak jsme ohrožení, bezbranní, nazí.“ A když se Bůh ptal, jak na to přišli, následovaly pokusy, kde najít viníka a jak to na něj hodit.

Ten příběh je geniálně stručný. Odkud se vzalo a odkud se pořád znovu bere zlo, to vám neřekne. Ale dokonale vystihuje, co bude dál, když na to zlo kývnete a ono se vás chopí.

Je to lákavé pro oči a sliny se na to sbíhají: na to, že máte na všechno nárok a právo a nikdo vás nemá co omezovat, ani Bůh, a možná jste pravý poklad uprostřed méněcenného, ne-li bezcenného

balastu – vy osobně, vaše rodina, vaše rasa a kultura, církve, váš národ a země. Pšenice obklopená plevem... Ochutnejme tedy. A dál? Dál je už jen strach, protože nám došlo, jak jsme ohrožení, bezbranní, nazí, povídal Adam. A jak po nás všichni jdou, povídají jeho nástupci všech dob, kteří se vydali hadí cestou. A že jich v dějinách už bylo a ještě bude!

III. Infekce

Některá slova jsem znal jen z dějepisu a doufal jsem, že tam zůstanou. Mobilizace. Není u nás, je prý jen částečná a provází ji slova o použití jakýchkoli zbraní. To se tak ve válce dělá, že se řinčí zbraněmi, cení zuby a ukazují svaly. Kdo to zavinil a kdy a čím, o tom se mezi sebou můžeme přít, ale ať se na něčem shodneme nebo ne, nejspíš se nevymaníme z rámce, jak o tom mluvili Adam s Evou: To já ne, to ona. Já taky ne, to on, to had. Jak to řešit, na to budeme mít tolik názorů, kolik nás je, ale jak to vyřešit, to nevíme nikdo.

Strach nahých a zranitelných je teď skoro hmatatelný. Jestli my starší rádi poznamenáváme na adresu mladých, jak jsou neodpovědní a jací ještě, tak tedy nahlas přiznávám, že do téhle situace, která je asi na léta před nimi, je dostali politici mojí a ještě starší generace. Politici, kterým to procházelo a prochází, protože jejich národy (náš nevyjímaje) rády slyší náznaky, že jsou pšenice obklopená plevem a perly mezi sviněmi. A pak už je na řadě ten strach.

Slýchám docela často, jak se zase pomáhá kdekomu, jen nám ne. Chápu ten pocit, ale všímám si varovné kontrolky, že dělit lidi na nás (to jest vzácnou pšenici) a na zhoubný plevel (což jsou tamti druzí) je hadí výklad světa, ne Ježíšův. Našeptávač had mi k tomu po internetu nebo při klábosení s lidmi dodá habaděj dokladů, které někde posbíral, to on tak dělá: návnada jsou případy (někdy i skutečné), které budí negativní emoce. Když to bez rozpaků spolknete, už ve vás vězí háček, nákaza hadím přemýšlením... Ježíš to povídá jinak: Co budete jíst, čím se odívat a čím topit, tím se trápí všichni, bodejť by ne, a dočista se tím jednou utrápí ti, kdo poztráceli Boží naději – ale tomu vy nepropadněte a hledejte, co pro vás a pro ty druhé teď a tady znamená Boží králování a spravedlnost.

IV. Nač tma nestačí

Bývá užitečné se v Bibli kapku rozhlédnout. Sůl země a světlo světa říká Ježíš lidem, kteří – tak jako asi každý – hledají štěstí, ale pochopili a přijali, že šťastní jsou hlavně ti, kdo nevzdali naději. Teď třeba pláčou a hladovějí a žízní po spravedlnosti a prožívají třeba i ten strach, ale dá Bůh, že se dočkají toho, co jim teď schází a po čem touží.

V jednom evangeliu se praví, že na svět přišlo světlo, a myslí se tím Kristus. To světlo přišlo do tmy, která o něj nestála a nepřijala ho, ale není dost mocná, aby ho pohltila. Na konci příběhu to evangelista dopoví: Ježíš špatně skončil, byl ukřižován. Tma to světlo nepřijala, ale nedokázala ho jednou provždy zlikvidovat – tomu se říká vzkříšení.

Vy to víte, tak to předávejte lidem kolem sebe. Jste tu proto, abyste dochutili, čemu scházela sůl, a abyste lidem posvítili do tmy. A to všechno proto, že Boží králování vůbec není daleko a nedosažitelně daleko není ani jeho spravedlnost. Boží království si člověk nevyrobí a spasení si nezpůsobí, to je všechno dar – z čehož mějte upřímnou radost a tou radostí lidem sviťte, třeba to s nimi něco dobrého udělá. Protože když lidem do života vstoupí Boží láska, to se pak dějí věci, že se nestačíme divit: ztraceným případům svítá, odmítnutí mají šanci na návrat, zklamaní na potěšení a zakřiknutí na dobrou zprávu o tom, že Bůh rozsvítil naději. Tou nadějí svítí i do té nejtemnější tmy a do nejtmašších zákoutí lidské duše. „Který divy činíš, navštiv naše smutné dny, ty první i poslední, Vzácny hosti přijď již.“

požehnání:

Hospodin je králem navěky a navždy, neopustil nás, nezapomněl a zjedná pro všechny právo své pravdy a svého milosrdenství. Proto se nebojte. Držte se Kristova slova a lidem jím sviťte na cestu, jako vám svítí Bíží hvězdy. V naději, lásce a víře buďte bezúhonní a ryzí. Jste přece sůl země a světlo světa. Ukončete spory a nezapomeňte mít radost ze života, vždyť Pán je vám tak blízko! A pokoj Boží, který převyšuje všechno, nač byste vůbec dokázali připadnout, pokoj Boží střeží a bude střežit vaši mysl i srdce v Kristu Ježíši. Milost Pána Ježíše Krista buď už napořád s vámi. Amen.